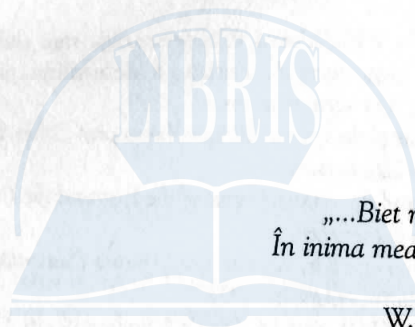

„...Biet nume, atât de hulit!
În inima mea, ca într-un culcuș,
Te voi păstra.”

W. SHAKESPEARE

PARTEA ÎNTÂI

FECIOARA

I

ÎNTR-O SEARĂ, PE LA SFÂRȘITUL LUNII MAI, un om între două vârste se întorcea către casă, de la Shaston spre sătucul Marlott, pe drumul care trecea prin Valea Blakemore sau Blackmoor. Părea nesigur pe picioare și avea tendința ca, în mers, să se abată de la linia verticală, ceea ce îl făcea să nu arate drept, ci înclinat spre stânga. Din când în când, dădea energic din cap, ca în semn de întărire a vreunei păreri, deși nu se gândea la ceva anume. Un coș de ouă gol îi atârna de braț, iar pălăria îi era foarte ponosită — pe borul ei se vedea o porțiune mai tocită, acolo unde omul apuca pălăria când trebuia s-o scoată de pe cap. Mergând așa, la un moment dat se întâlnește cu un pastor în vârstă, care, călărind pe o iapă sură, fredona un cântecel de pribegie.

— Bună seara, Sfinției Tale, spuse omul cu coșul.

— Bună seara, Sir John, răspunse pastorul.

Omul nostru mai făcu vreo doi pași, apoi se opri și se întoarse în loc:

— Nu-i așa, Sfinția Ta, nu-ți fie cu supărare, că ne-am întâlnit și data trecută, când a fost zi de târg, tot pe drumul ăsta și cam tot pe la ceasul ăsta, iar eu am zis „Bună seara”, și dumneata ai răspuns „Bună seara, Sir John”, ca și acum?

— Ba da, spuse pastorul.

— Și altă dată tot așa, mai înainte, acum aproape o lună?

— Se poate.

— Atunci, mă întreb ce-ai vrut să spui când m-ai numit „Sir John” în toate dățile astea, de vreme ce eu sunt doară Jack Durbeyfield, negustorul ambulant?

Pastorul își aduse calul vreo doi pași mai aproape de el.

— Așa mi-a venit mie, zise el și, după ce șovăi un moment, continuă: Asta vine de la o descoperire de-a mea, pe care am făcut-o nu de mult, pe când adunam date despre genealogii pentru noua istorie a ținutului. Eu sunt pastorul Tringham, anticarul de la Stagfoot Lane. Dumneata chiar nu știi, Durbeyfield, că ești urmașul străvechii familii de cavaleri d'Urberville, care se trag din Sir Pagan d'Urberville, acel renumit cavaler care a venit din Normandia cu William Cuceritorul, după cum stă scris în Cronica abației Battle?

— N-am mai auzit-o până acum, domnule!

— Ba este adevărat... Ridică-ți bărbia o clipă, ca să-ți pot vedea mai bine profilul. Da, ăsta-i nasul lui d'Urberville și obrazul... puțin modificat. Strămoșul dumitale, primul din familie, a fost unul dintre cei doisprezece cavaleri care l-au însoțit pe Lordul de Estremavilla în Normandia, la cucerirea comitatului Glamorganshire. Mai multe vlăstare din familia dumitale au avut domenii prin toată regiunea aceasta a Angliei; numele lor apar în Arhivele Vistieriei Statului, de pe vremea regelui Stephen. În timpul domniei regelui John, unul dintre ei ajunsese destul de bogat cât să-și îngăduie să dăruiască o moșie Cavalerilor Ospitalieri; iar sub Edward al II-lea, strămoșul dumitale Brian a fost invitat la Westminster, să facă parte din Marele Consiliu. Ați decăzut, puțin, pe vremea lui Cromwell, dar nu foarte mult, și, pe timpul domniei lui Carol al II-lea, ați fost numiți Cavaleri ai Ordinului Royal Oak, pentru loialitate. Da, da, au existat generații întregi de Sir John în familia voastră și, dacă titlul de cavaler ar fi fost ereditar ca acela de baron — cum, de altfel, chiar a fost în timpurile vechi, când bărbații erau cavaleri din tată în fiu —, dumneata ai fi fost acum *Sir John*.

— Nu mai spune!

— Pe scurt, încheie pastorul, plesnindu-se cu cravașa peste picior, mai rar așa familie în Anglia!

— Afurisit să fiu dacă mai e alta la fel! zise Durbeyfield. Iar eu, ăsta de acuma, am fost an de an oropsit, dat de colo până colo, de parcă n-aș fi fost altceva decât cel mai neînsemnat suflet din parohie... Dar de când se știu toate lucrurile astea despre mine, pastore Tringham?

Venerabila față bisericească îl lămuri că, după cum avea el știință, lumea le uitase cu desăvârșire și abia de se mai putea spune că acestea s-au cunoscut vreodată. Cercetările sale personale începuseră în primăvara trecută, când, în vreme ce se străduia să refacă istoria vicisitudinilor familiei d'Urberville, observase numele lui Durbeyfield pe căruța acestuia și, de atunci, se apucase să caute date despre tatăl și bunicul negustorului ambulant, până ce nu mai avusese nici o îndoială asupra legăturii dintre cele două nume.

— La început, mă hotărâsem să nu te tulbur cu o informație atât de nefolositoare, adăugă el. Totuși, uneori pornirile noastre sunt mai puternice decât judecata. M-am gândit că poate și dumneata știai câte ceva despre aceasta.

— Păi, ce-i drept, am mai auzit, o dată sau de două ori, că familia mea a cunoscut și zile mai bune, înainte de a veni să locuiască în Blackmoor. Dar n-am luat seama la vorbele astea, crezând că vor să însemne faptul că odinioară aveam doi cai, pe când acuma avem doar unul. Ce-i drept, am o lingură veche de argint și o pecete veche, dar, Doamne, ce înseamnă o lingură și o pecete?... Și când mă gândesc că eu și toți acești nobili d'Urberville eram de-aceiași sânge, în toată vremea asta! Se zicea că străbunicu' meu avea secretele lui și că nu voia să spună de unde se trăgea... Însă, dacă pot să îndrăznesc, pastore, acuma unde ni se înalță fumul, adică vreau să zic acuma unde trăim noi ăștia, ai d'Urbervillilor?

— Nu mai trăiți nicăieri. V-ați stins... ca familie de nobili ai ținutului.

— Asta-i rău.

— Da... este ceea ce calpele cronici familiale numesc stinge-re pe linie bărbătească... adică v-ați degradat, ați decăzut.

— Bine, dar unde suntem îngropați?

— La Kingsbere-sub-Greenhill — acolo odihniți, rânduri-rânduri, în cavourile voastre, cu efigiile voastre, sunteți o mulțime sub lespezile de marmură de Purbeck.

— Și unde să fie conacele și moșiile familiei noastre?

— Nu mai aveți nimic.

— Așa? Nici măcar un domeniu?

— Nici unul; cu toate că ați avut cândva cu duiumul, cum am spus, căci familia voastră a avut numeroase ramuri. Aici, în comitat, exista o reședință seniorială de-a voastră la Kingsbere, una la Sherton, una la Millpond, una la Lullstead și una la Wellbridge.

— Și, oare ne vom mai lua vreodată bunurile înapoi?

— Ah!... Asta n-aș putea să spun.

— Și ce ar fi cel mai bine să fac eu, domnule? Întrebă Durbeyfield, după o scurtă pauză.

— Oh! nimic, nimic; poate doar să-ți chinui singur cugetul, gândindu-te la „cum au căzut vitejii”¹. Lucrurile acestea pot fi de un oarecare interes pentru istoricul și genealogistul ținutului, dar nimic altceva. Sunt mai multe familii, printre cele ale sătenilor de prin părțile noastre, cel puțin la fel de ilustre. Bună seara!

— Dar, pastore Tringham, nu vrei să vii să bei o halbă de bere cu mine pe chestia asta? Au o bere la butoi destul de bunicică la *Picătura curată* — deși, ce-i drept, nu atât de bună ca la *Rolliver*.

— Nu, mulțumesc, nu în seara asta, Durbeyfield. Iar dumneata deja ai băut destul.

Și, cu acestea, pastorul își văzu mai departe de drum, punându-și întrebarea dacă a făcut bine dezvăluindu-i lui Durbeyfield acest neobișnuit fragment din ceea ce aflase în cercetările sale.

După ce îl pierdu din ochi pe pastor, Durbeyfield mai făcu vreo câțiva pași, cufundat în reverie, apoi se așeză în iarba de pe marginea drumului, punându-și coșul înaintea. Câteva minute mai târziu, pe drum apăru un tânăr, mergând în aceeași direcție

...are o urmasă, la început, și Durbeyfield; acesta din urmă, îl văzu, îi făcu un semn cu mâna, iar flăcăul își iuți pasul, apropiindu-se.

— Băiete, ia coșul ăla de jos! Vreau să te duci undeva, cu o mică solie din partea mea.

Flăcăiandrul, subțire ca un țâr, se încruntă.

— Dar cine-oi fi tu, John Durbeyfield, ca să-mi poruncești și să-mi zici „băiete”? Îmi știi numele la fel de bine cum îl știu și eu pe-al tău!

— Zău? Ba nu știi nimic, că tocmai ăsta-i secretul!... Ăsta-i secretul! Acuma fă cum îți spun și du mesajul pe care ți-l încredințez... La urma urmei, Fred, cred că ție ți l-aș putea împărtăși. Secretul este că eu sunt de viță nobilă — numai ce-am descoperit acest lucru, chiar în după-amiaza asta, p.m.!

Și, făcând acest anunț, Durbeyfield, cum ședea el așa jos, se tolăni cu desfătare pe tăpșan, printre margarete.

Flăcăul rămase mut în fața lui Durbeyfield, măsurându-l cu privirea din cap până-n picioare.

— Sir John d'Urberville... Iată cine sunt! continuă omul, culcat. Asta, dacă și cavalerii or fi fost baroni... ceea ce au și fost. Stă scris în istorie totul despre mine. Cunoști vreun loc, băiete, pe nume Kingsbere-sub-Greenhill?

— Mda. Am fost o dată acolo, la târgul de la Greenhill.

— Ei bine, sub biserica aceluia oraș zac...

— Da' nu-i nici un oraș... în locul ăla, vreau să zic. Cel puțin nu era oraș când am fost eu acolo... era o așezare cât palma, s-o cuprinzi dintr-o privire...

— Lasă așezarea, băiete... nu despre asta vorbim noi acum. Sub biserica din parohia de acolo zac strămoșii mei... cu sutele... înveșmântați în zale și cu giuvaeruri... în sicrie ferecate cu plumb, cântărind tone și tone. Nu există alt om în tot comitatul South Wessex care să aibă în familie schelete mai multe și mai nobile decât mine!

— Zău?

— Acuma ia coșul de jos și du-te la Marlott, iar când ajungi la hanul *Picătura curată*, spune-le să-mi trimită neîntârziat un cal

¹ Verset biblic din „Cântarea de jale a lui David pentru Saul și Ionatan” (2 Samuel, 1:19 și 27).

și o trăsură, ca să mă ducă până acasă. Și în trăsură să pună o măsură de rom, într-o sticlură, și s-o treacă pe răboj, în socoteala mea. Iar după ce faci asta, duci coșul la mine acasă și îi spui neveste-mii să lase spălatul rufelor, că nu-i zor să termine, și să aștepte până am s-ajung eu acasă, fiindcă am vești să-i dau.

Cum flăcăul nu se clintea, afișând un aer neîncrezător, Durbeyfield își vârî mâna în buzunar și scoase un șiling, unul dintre puținii pe care îi avea la el.

— Ține, pentru osteneala ta, băiete!

Banul produse o schimbare în atitudinea băiatului.

— Prea bine, Sir John! Mulțumesc! Mai pot face ceva pentru Domnia Ta, Sir John?

— Să le spui, acasă la mine, că mi-ar plăcea să mănânc la cină... ei bine, niște friptură de miel, dacă au de unde să facă rost... iar dacă nu, atunci niște caltaboș, iar dacă nu se poate nici asta... fie! merge și o tochitură.

— S-a făcut, Sir John!

Băiatul luă coșul și, pe când se pregătea să plece, se auzi muzica unei fanfare venind dinspre sat.

— Ce-i asta? întrebă Durbeyfield. N-o fi în cinstea mea?

— Sunt femeile de la procesiunea de binefacere, Sir John. Și fiica dumitale este printre ele.

— Așa-i!... Chiar uitasem de asta, prins cu gândul la treburile mult mai importante. Ei, dar tocește-ți pingecele până la Marlott, te rog, și comandă trăsura aia, iar eu poate dau o raită, să inspectez procesiunea.

Flăcăul plecă, iar Durbeyfield rămase în așteptare, lungit în iarbă, printre margarete, în asfințitul soarelui. Multă vreme nu mai trecu nimeni pe drum, iar slabele acorduri ale fanfarei aveau să fie singurele sunete omenesti care se auzeau în căușul dealurilor întunecate.

II

SATUL MARLOTT SE ASCUNDE printre dealurile dinspre nord-est care mărginesc frumoasa Vale Blakemore sau Blackmoor, despre

...an pomenit mai sus — un ținut izolat, împresurat de ... în general încă nevizitat nici de turiști, nici de pictori ... giști, deși se află la numai o oră depărtare de Londra.

Cel mai bine este să privești valea de pe culmile dealurilor ... o înconjoară — mai puțin, poate, în timpul secetelor de ... O excursie pe jos, fără călăuză, pe drumeagurile înguste, întortocheate și noroioase și prin văgăunile de pe-aici, pe vreme rea, ți-ar cam putea crea neplăceri.

Acest petic de pământ mănos și adăpostit, în care ogoarele nu sunt niciodată pârjolite de soare și izvoarele nu seacă nicio dată, este străjuit la miazăzi de abruptele creste de calcar ale dealurilor numite Hambledon Hill, Bulbarrow, Nettlecombe-Tout, Dogbury, High-Stoy și Bubb-Down. Călătorul care vine dinspre coastă, după ce ostenește mergând spre miazănoapte vreo douăzeci de mile, pe dealuri calcaroase și prin lanuri de porumb, când ajunge pe buza unei pante, descoperă cu surpriză și încântare plăcerea de a cuprinde cu privirea, desfășurat ca o hartă la picioarele sale, un ținut cu totul deosebit de cel pe care l-a străbătut până acolo. În spatele său sunt dealurile, iar în față razele soarelui luminează niște pajiști atât de largi, încât îi dau privescării un aer de nemărginire. Drumurile sunt albe, gardurile vii sunt joase și mustind de sevă, văzduhul este transparent. Aici, în vale, lumea pare să fie construită la o scară mai mică și toate par mai delicate; câmpurile sunt mai curând poienite, atât de mici încât, de la această înălțime, șirurile de garduri vii ce le înconjoară apar privirii ca o plasă, cu fire de un verde întunecat, întinsă peste verdele mai palid al ierbii. Atmosfera de jos, din vale, pare toropită și atât de îmbibată de azuriul cerului, încât ceea ce pictorii numesc plan mijlociu are aceeași nuanță, în vreme ce-orizontul de dincolo de el este de cel mai adânc albastru ultramarin. Ogoare cultivate sunt puține și înguste; doar cu mici excepții, privescarea este o masă întinsă și bogată de iarbă și copaci, îmbrăcând dealurile mai scunde și coborând în văile mai mici pe care le cuprinde cea adâncă. Astfel se înfățișează Valea Blackmoor.